

FØRSTERADEN

BARNAS EGET SJAKKBLAD

Bli med på turnering

Prøv deg i en sjakkturnering! De fleste turneringer passer for både nybegynnere og drevne spillere. Turneringene merket med BGP/UGP er en del av Barnas Grand Prix-serien, som du kan lese mer om på bgp.barnesjakk.no. Kalenderen oppdateres på www.sjakk.no.

AUGUST

26. Dragulf eye q BGP august 2017

Info: Olga Dolzhykova, Olga@stormester.no

26. Kristiansund augustturnering

Info: Tore Kristiansen, tore@ksk.no

27. Sandane BGP

Info: Edvin Øygard, edvin@melinmedical.com

SEPTEMBER

3.-14. Europamesterskapet for barn 2017 i Mamaia, Romania

8.-10. NM ungdomslag 2017

Info: www.nmforungdomslag2017.no

9. Follojakk BGP VI

Info: Torbjørn Brenden, skisjakk@gmail.com

15.-17. Sotra Langsjakk BGP

Info: Tom Eriksen, tom.georg.eriksen@gmail.com

16.-26. Verdensmesterskapet for ungdom 2017 i Montevideo, Uruguay

16. Moss september BGP

Info: Hans-Inge Kongevold, hans.inge.kongevold@gmail.com

21. Kristiansund septemberturnering

Info: Roger Hojem, roger.hojem@hotmail.no

22.-24. Nordisk mesterskap for skolelag

Info: Arrangeres på Island. NM for skolelag er direkte kvalifiserende.

23. Dragulf eye q BGP september

Info: Olga Dolzhykova, olga@stormester.no

24. Konnerud høstBGP 2017

Info: Roger Løvaas, konnerudsjakk1@hotmail.com

OKTOBER

1.-16. Verdensmesterskapet for juniorer 2017 i Tarvisio, Italy

4. Dragulf eye q BGP oktober 2017

Info: Olga Dolzhykova, Olga@stormester.no

14.-15. OM individuelt 2017

Info: Arne-Birger Lund, oslomesterskap@gmail.com

Førsteraden

#3/2017

Et medlemsblad for Ungdommens Sjakkforbund.
www.sjakk.no

Adresse:

USF, Sandakerveien 24 D, 0473 Oslo
e-post: forsteraden@gmail.com

Redaktør: Torbjørn Ringdal Hansen.
Redaksjon: Yonne Tangelder.
Illustrasjoner og forside: Flu Hartberg.
Trykk: Gunnarshaug AS.

Bilder og tekst av redaksjonen der ikke annet er oppgitt.

REMI OG SJAKKIRA du

Landsturneringen – en sjakkfest for alle!

Hver eneste sommer spilles landsturneringen i sjakk. Denne gangen ble turneringen spilt i Stavanger, og hele 606 spillere stilte til start. Det som gjør turneringen så spennende er at det spilles i mange ulike klasser. I eliteklassen var det Jon Ludvig Hammer som gikk helt til topps, men også i de andre klassene kjempes det like hardt.

Miniputt

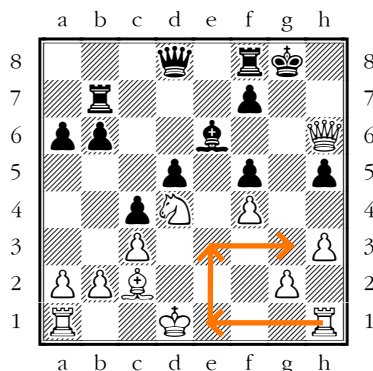
I miniputtklassen var det garantert mange som hadde veldig lyst til å vinne turneringen. Til slutt var det Sergey Eliseev fra Sandnes som gikk seirende ut. Han endte et halvt poeng foran Sverre Lye og Jiahao Eric Ji.

I andre runde spilte Sergey flott angrepssjakk mot Livia Lindstad fra Nordstrand. Han vant en offiser i midtspillet, men det er ikke nødvendigvis så enkelt å vinne. Måten Sergey gjorde det på tipper jeg kanskje du kan lære noe av. Han fortsatte nemlig å angripe!

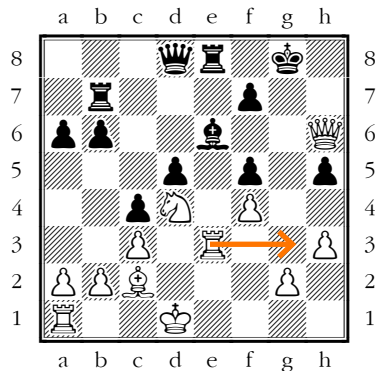
Hvit leder med en offiser og har en knusende stilling. Det er likevel stilig å

se hvordan han får alle brikkene med i angrepet. Hvits dronning er faretruende nær den svarte kongen, men det trengs en brikke til for å matte.

♔ Sergey Eliseev
♚ Livia Lindstad

24. ♖e1! Tårnet skal svinges til e3 og g3!
24... ♜e8 25. ♖e3!

Hvit truer matt ved å spille ♖e3-g3.

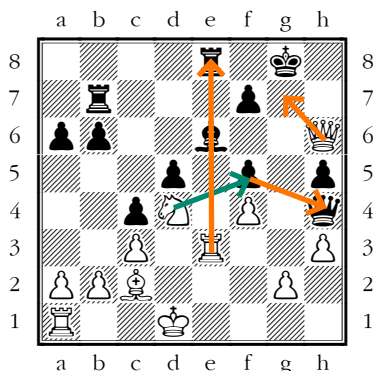
25... ♜h4 Svart oppdaget mattrusselen, men nå er det et nytt problem. Ser du hva Sergey spilte?

Foto: Leif Magne Svendsen

Fra venstre: Sverre Lye, Sergey Eliseev og Jiahao Eric Ji.

♔ Noam Aviv Vitenberg
♚ Mathias Unneland

26. ♖xf5 Hvit truer 27. ♔g7 matt, og springeren kan dessuten ikke slå siden løperen er bundet. Svart ga opp for her var det altfor mye å passe på. **1-0**

Foto: Leif Magne Svendsen

"Øyh! Bare ta bilde når jeg står godt, sa jeg." Amelia Nordquelle tok en sterk femteplass i gruppe miniputt.

Miniputt

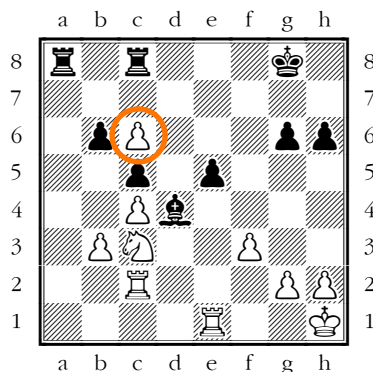
1.	Sergey Eliseev, Sandnes	7,5
2.	Sverre Lye, Sandnes	7,0
3.	Jiahao Eric Ji, Hell	7,0
4.	Louis Khoo-Thwe, OSS	7,0
5.	Amelia Nordquelle, Nordstrand	6,5
6.	Fredrik Aasen, Haukås	6,5
7.	Magnus Årdal, 1911	6,0
8.	Eivind Grunt Kreken, Nordstrand	6,0
9.	Arjun Vijay Cithu, Stavanger	6,0
10.	Arun Vijay Cithu, Stavanger	6,0
11.	Kristoffer Wang Strømhaug, Hell	5,5
12.	Lykke-Merlot Helliesen, Caissa	5,5
13.	Aksel Nissen Hellerud, 1911U	5,5
14.	Joakim Aasen, Haukås	5,5
15.	Linnea Larre, OSS	5,5
16.	Thomas Kirkholm Skauen, Kragerø	5,5
17.	Kasper Kleppe Tunge, Stavanger	5,5
18.	Elma Selvik, 1911U	5,0
19.	Amadeus Hestvik Evenshaug, Bærum	5,0
20.	Felix Tunsjø, OSS	5,0
21.	Balder Salte, Jæren	5,0
22.	Livia Lindstad, Nordstrand	5,0
23.	Aleksander S Hausken, Aalesunds	5,0

55 deltagere

Lilleputt

Også i lilleputtklassen var det hard kamp om norgesmestertittelen. Til slutt var det Noam Aviv Vitenberg fra 1911U som tok 7,5 poeng av 9 mulige. Dette holdt til en klar førsteplass, et halvt poeng foran Elham Abdrlauf og Mathias Unneland.

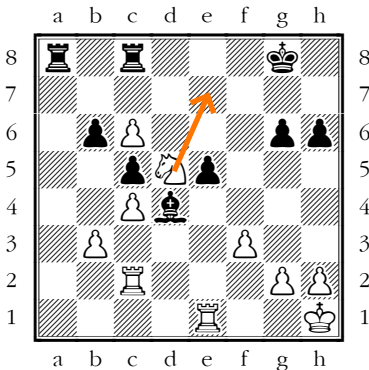
I fjerde runde vant Noam mot en av sine tøffeste motstandere. I dette partiet viste han at han er god på taktikk og at sluttspillkunskapene er i orden!

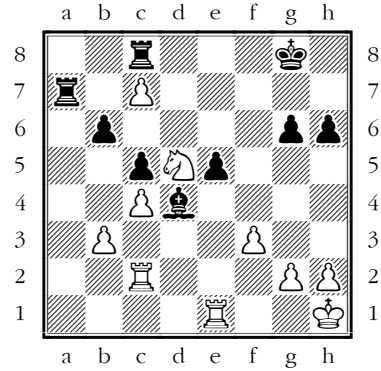
"Hmmm. Den så større ut på bildet." Noam Vitenberg fra Oslo vant Lilleputtklassen.

Hvit leder med en bonde, men vil den ikke gå tapt etter at svart slår den med tårnet? Noam fant et veldig sterkt som gjør at han beholder bonden. **30. ♖d5!**

Hvit truer en springergaffel, og om svart slår bonden blir det likevel en gaffel på samme felt. **30... ♖a7** Svart forsvarte seg mot gaffelen, men nå var det plutselig et

nytt problem. **31.c7!**

C-bonden er nemlig fortsatt i live, og nå er den forsvart av springeren. Dette lille trikket fra Noam skulle vise seg å bli avgjørende, for noen få trekk måtte svart ofre tårnet på bonden. **1-0**

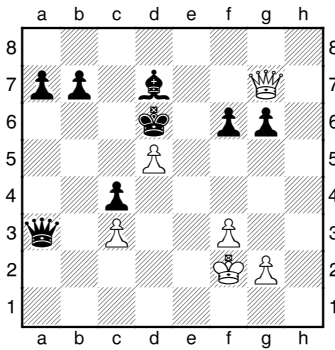
Lilleputt		
1.	Noam Aviv Vitenberg, 1911	7,5
2.	Elham Abdrlauf, OSS	7,0
3.	Mathias Unneland, Aalesunds	7,0
4.	Afras Mansoor, Søråshøgda	6,5
5.	Aksel Bu Kvaløy, Stavanger	6,0
6.	Shazil Shehzad, Sandnes	6,0
7.	Alexander Øye-Strømberg, Hell	6,0
8.	Snorre Kristiansen, Stavanger	5,5
9.	Andreas Tenold, Nordstrand	5,5
10.	Sander Fuglestein, Sevland	5,5
11.	Alisha Shehzad, Sandnes	5,0
12.	Torbjørn Valvåg, Tromsø	5,0
13.	Max Dahl, 1911	5,0
14.	Axel Tunsjø, OSS	5,0
15.	Andreas Broch-Austvoll, Stavanger	5,0
16.	Gustav Hestholm, Stavanger	5,0
17.	Mathias Lind Schouten, Tromsø	5,0
18.	David Nesse, Sandnes	5,0
19.	Kirill Shchipanov, Sandnes	5,0
41 deltagere		

Spidder

I dag skal du få fire oppgaver, og i alle sammen skal du finne en lur spidder. Du vet kanskje ikke hva en spidder er? Jo, noen ganger kan det være lurt å true en brikke, for når den flytter vil du vinne en annen brikke som står bak. Oppgave fire er vanskelig, så der må du klare å se noen trekk fremover!

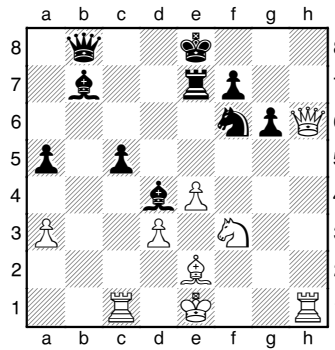

Oppgave 1

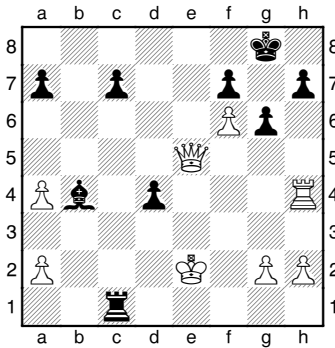
Hvit trekker og vinner!

Oppgave 2

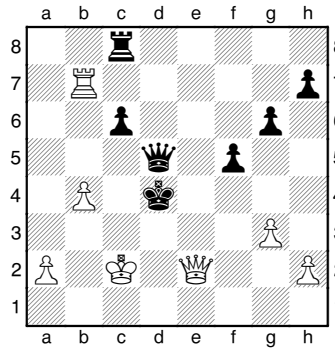
Hvit trekker og vinner!

Oppgave 3

Svart trekker og vinner!

Oppgave 4

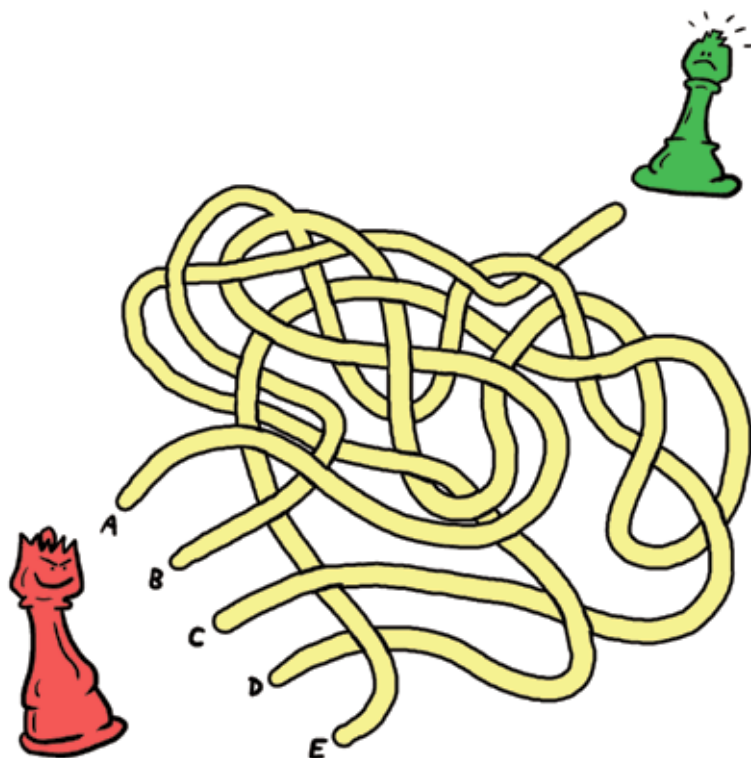
Hvit trekker og vinner! (Vanskelig)

GLA'SIDENE

Hvis du klarer de to oppgavene på Gla'sidene kan du sende løsningene på e-post til forsteraden@gmail.com innen 15 september. Da kan du vinne flotte premier! Send gjerne inn **tegninger, dikt eller vitser** også. Kanskje får du en premie!

.....

Oppgave 1

Hvilken vei bør tårnet ta for å komme fram til bonden?

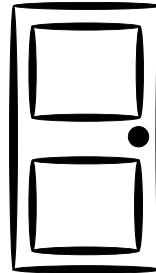

Oppgave 2

Rebus: Hvilket sjakktema er dette? -----

+

ø = e

HIHI

HIHI

En mann spiller sjakk med hunden sin i parken. En forbipasserende sperrer opp øynene.

Jøss, det må være en smart hund?

HAHA

Ikke så smart. Jeg leder 3-1...

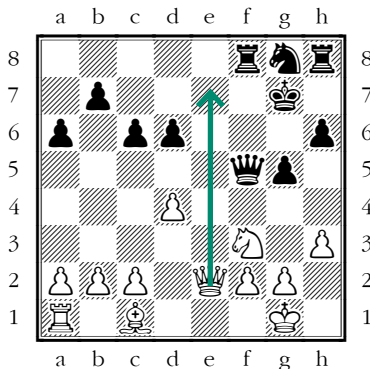
HOHO

Stormesterne bukker dronning

Har du gjort et sjakktrekk som du har angret på noen gang? Det tipper jeg du har. Om du en gang er litt lei deg for at du har spilt litt dårlig, synes jeg du skal finne fram dette bladet for å se at andre også kan gjøre feil. Du skulle bare visst hvor mange dumme trekk jeg har gjort! Heldigvis er vi ikke alene om å tabbe oss ut, for selv de aller beste i hele verden har gjort ting de angret på.

Noen ganger er det fort gjort å bli for ivrig når man ser et godt trekk. De to spillerne nedenfor er ikke langt unna verdenstoppen.

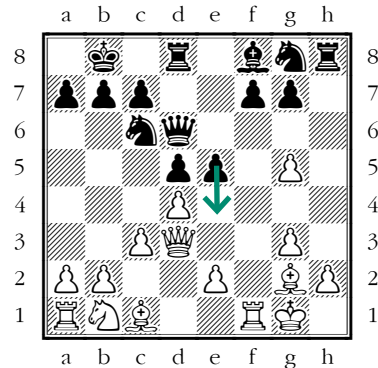
♔ Etienne Bacrot
♚ Ernesto Inarkiev
Azerbaijan 2008

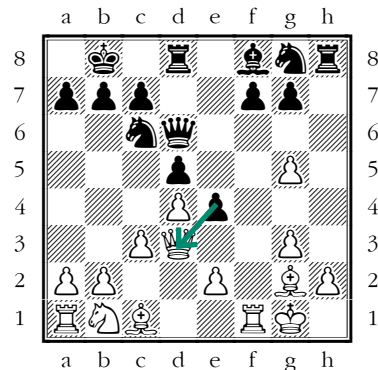
Hvit så at den svarte kongen stod litt utsatt og han kjappet seg å gi en sjakk. **1. ♚e7+??** Med en gang trekket var utført skjønnte han hvilken tabbe han hadde gjort og ga opp partiet før svart rakk å gjøre sitt trekk. Ser du hvorfor dette var et dårlig trekk? Jo, svart kan jo slå dronningen med springeren med **1... ♘xe7 0-1**

Jeg skjønner godt at man kan gjøre et slikt tabbetrekk, men det neste partiet jeg skal vise deg synes jeg er litt vanskeligere å forstå.

♔ Anatoly Karpov
♚ Bodda Pratyusha
Monaco 1998

Svart spilte **1...e4** Ser du hva svart truer? Det gjorde nemlig ikke hvitspilleren, som forresten var verdensmester bare noen få år før dette partiet ble spilt. Kanskje han ikke fulgte så godt med på hva motstanderen gjorde?

Svart truer dronningen, men hvit var mer opptatt av en «gratis» bonde. **2. ♖xf7??** Svart kunne glad og fornøyd slå hvits dronning med **2...exd3** Tenk å slå en så sterk spiller på denne måten! **0-1**

Så neste gang du gjør et tabbetrekk synes jeg du skal tenke på et av disse partiene du akkurat har sett!

Norges største barneturnering

I Kristiansund er de veldig flinke til å satse på unge sjakkspillere. Tidligere i sommer arrangerte de en av Norges største barneturneringer.

Hva er den største turneringen du har deltatt i? Tenk å spille sjakk sammen med 425 barn! Det var nemlig så mange barn og ungdom som spilte i Dalehallen i juni i en stor skoleturnering.

Mesterskapet i Kristiansund er faktisk enda større enn NM for ungdom som pleier å bli spilt på høsten. Da er det ikke rart at både TV og aviser kommer for bringe nyheten ut til flere folk.

Til slutt var det Nordlandet skole som gikk til topps i barneskoleklassen, mens Atlanten ble beste ungdomsskole.

Tydeligvis liker de at det skal være stort i Kristiansund. De hadde nemlig også lagd en enorm kake med sjakkmonster. Men det var sikkert barnemat sammenlignet med å stille opp de 6832 sjakkbrikkene som skulle til for at alle barna skulle få spille.

Rune Edøy, Tidens Krav

Du trenger ikke matpakke hvis du spiller på dette brettet!

Slåsjakk – la motstanden ta brikkene dine!

Sjakk er et morsomt spill, men det finnes også mange andre morsomme spill man kan spille på de 64 rutene. Nå skal du lære et morsomt spill.

Normalt prøver man å gjøre gode trekk når man spiller sjakk, men i Slåsjakk gjør du det motsatte. Der prøver man nemlig å miste alle brikke sine. Slik er reglene:

- Om du kan slå en brikke, må du ta den
- Om du kan slå mer enn en brikke kan du velge hvilken brikke du vil slå
- Partiet stopper ikke om kongen din blir slått. Du må miste resten av brikkene også.

- Om du har gått tom for brikker, eller ikke har noen lovlige trekk, har du **VUNNET** partiet!

Bare prøv, det er veldig gøy!

Verdenstoppen

foto: Ole Kristian Strøm, VG

Magnus Carlsen

Land: Norge

Alder: 26 år

Rating: 2822

Største styrke: Ekspert i rolige stillinger og i lange sluttspill

Magnus har nå vært verdensmester i fire år. Om ett år skal han forsvare VM-tittelen sin, men det er ikke klart hvem motstanderen er ennå.

foto: Yerezik Khachatourian

Fabiano Caruana

Land: USA

Alder: 25 år

Rating: 2807

Største styrke: Han elsker kompliserte stillinger og er veldig god til å se langt fremover.

Når Fabiano er i form er han en livsfarlig spiller, men i det siste har han ikke vært helt i toppform. Magnus har sagt at det er Fabiano han liker aller best å slå.

foto: Janis Nisii

Wesley So

Land: USA

Alder: 23 år

Rating: 2810

Største styrke: Han gjør veldig mange trygge trekk, men er ekspert på å straffe feil fra motstanderen.

Det siste året har Wesley vært i fantastisk form. For ikke lenge siden spilte han 67 partier på rad uten å ta et eneste parti, men i siste turnering han spilte tapte han plutselig mange partier.

Vladimir Kramnik

Land: Russland

Alder: 42 år

Rating: 2803

Største styrke: Han kan utrolig mye sjakk og er veldig erfaren.

Vladimir har vært verdensmester tidligere, og har helt sikkert lyst til å vinne tittelen tilbake.

Levon Aronian

Land: Armenia

Alder: 34 år

Rating: 2799

Største styrke: Han elsker uvanlige stillinger og kan overraske motstanderen.

Levon er en stor helt i hjemlandet sitt. Han har veldig stor tro på seg selv og han spiller sjakk på en annen måte enn alle andre i verdenstoppen.

Shakhriyar Mamedyarov

Land: Aserbajdsjan

Alder: 32 år

Rating: 2797

Største styrke: Han spiller raskt og elsker å angripe!

Shakhriyar har gjort det veldig bra i det siste, og er veldig skummel om han får lov til å spille slik han vil. Heldigvis har Magnus godt tak på han!

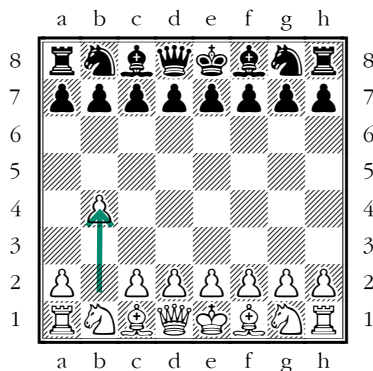

Dyreåpninger

Orangutang

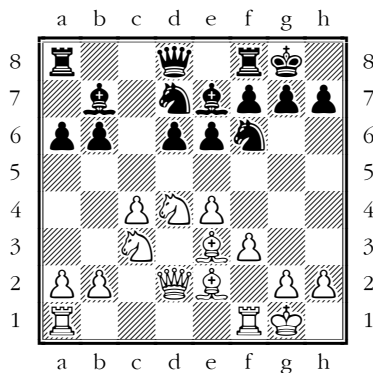
En gang var den kjempesterke sjakkspilleren Savielly Tartakower på besøk i dyrehagen. Der fikk han se en ape. Den store apekatten var av rasen som blir kalt Orangutang. Disse er kjent for å være ganske store, og Tartakower likte tydeligvis det han så. Neste dag spilte han nemlig **1.b4** og kalte åpningen Orangutang!

Jeg tipper orangutangen bruker denne åpningen når den spiller sjakk mot de andre dyrene.

Pinnsvinet

Er ikke de voksne rare? De finner på merkelige åpninger og gir dem rare dyrenavn. Bare se på denne stillingen!

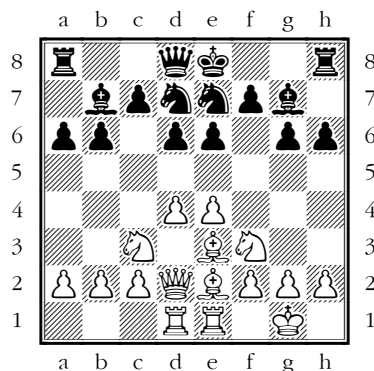

Av en eller annen grunn oppstår denne stillingen ofte mellom voksne turneringsspillere. Og enda rarer er at de kaller dette Pinnsvinoppstillingen. Jeg vet ikke om du har sett et ordentlig pinnsvin før, men de er ganske kule.

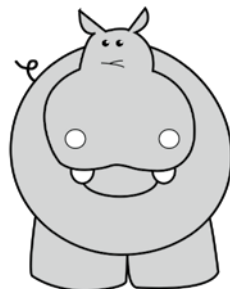

Flodhesten

En annen rar sjakkåpning er Flodhesten. Det er noen som liker den åpningen godt, fordi man om får til de første trekkene kan man få en ganske morsom stilling.

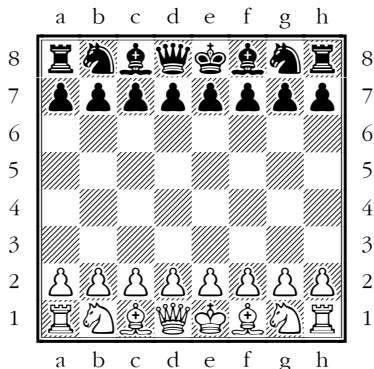

Ser du det fine mønsteret i den svarte stillingen? Jo, slik som svart har satt seg opp nå kalles Flodhesten. Om du bruker fantasien og ser godt på den svarte stillingen, tipper jeg du kan se at den ligner litt på en flodhest!

Sjakk og tall

Man skulle tro at det var mange helt like sjakkpartier som ble spilt. Vel, faktisk er det vanvittig mange muligheter i sjakk.

Hvor vanskelig kan det være da? Sjakkbrettet er jo ikke så stort og det er tross alt mange som spiller hver eneste dag. La oss regne litt.

I sitt første trekk har hvit 20 mulige flytt.

Svart har like mange svartrekk. Det betyr at vi har 400 mulige stillinger etter at begge spillerne har gjort ett trekk hver.

Etter at begge spillerne har flyttet to ganger er det 197 742 mulige stillinger.

Du ser at tallet øker utrolig fort. Etter seks trekk er det litt under 10 millioner muligheter, mer nøyaktig 9 132 484. Hvis du skulle brukt ett minutt på hvert eneste av disse trekkene, måttet du sittede å grublet sammenhengende ved sjakkbrettet i over 17 år, uten søvn eller friminutt. Og det bare etter seks trekk. Nei, da er det faktisk bedre ting å finne på.

Løsningene på premieoppgavene på Gløstidningens sider i forrige nummer av Førsteraden var:

1. Konge
2. 7

Den dyktige vinneren ble Lukas Furuset, 7 år, Moss). Han får en sjakkbok i posten.

Løsningene på oppgavene (s. 7):

1. Hvit spilte **1. ♖f8+!** Etter at svart flytter kongen kan hvit slå svarts dronning. Ikke glem at man kan spidde på skrå også! Svart ga opp. *Garry Kasparov - Stefano Tatai, 1986*
2. Ser du at svarts konge og dronning

står på samme linje. Hvit spilte

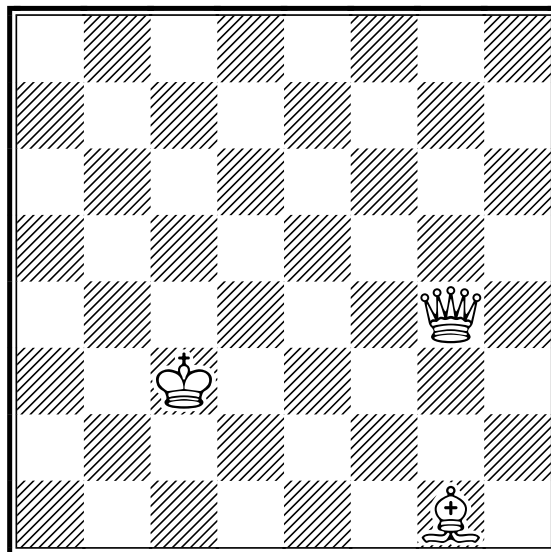
1. ♜h8+! Svart så at han mister dronningen etter at kongen flytter, og ga derfor opp. *Lawrence Day - Pal Benko, 1980*

3. Svart ligger under med dronning, men etter det smarte **1... ♛e1+!** vinner han dronningen tilbake. Legg merke til at tårnet er forsvart av dronningen. Det tok ikke så mange trekk før svart ga opp. *Joseph Henry Blackburne - Johannes Zukertort 1876*
4. Her var hvit skikkelig lur. Han spilte **1. ♜d7!!** Hvit truer svarts dronning så det må nesten slås med **1... ♜xd7**, men da kommer spidderen! **2. ♜d2+!** og hvit leder med tårn etter å ha vunnet dronningen tilbake. *Robert Wade - Raul Sanguineti, 1958*

HVOR STÅR KONGEN?

Diagramstillingen nedenfor er ikke en lovlig sjakkstilling! Hvorfor? Svarts konge mangler. Oppgaven denne gangen er tredelt. Du skal plassere svarts konge på brettet slik at:

- A) Svart er matt
- B) Svart er patt
- C) Hvit kan sette matt i 1 trekk

LØSNING:
A) ...♔e3
B) ♔h1
C) ♔a8 (hvit setter matt med ♜c8#)